

A legüdvösebb kiostáló intézkedések is csak úgy teremthetik meg gyümölcsüket, ha valóban érvényesülni tudnak a gyakorlatban, ha képesek legyőzni az eléjük tornyosuló akadályokat. Ilyen akadályok, tudjuk, nem kis számban vannak, éppen ezért az illetékes tényezőknek egyik fontos feladata volna, hogy ezeket a lehető legkevesebbre csökkentsék, s így minél eredményesebbé tegyék az iskolának a tanulmányi színvonal emelésére irányuló fáradozásait. A tanárság maga minden bizonnyal a legjobb lelkiismerete szerint fog élni a kezébe adott hatalommal, s a közösség és a gyermek jól felfogott érdekére egyaránt tekintettel lesz. Ez a kettős szempont meg fogja óvni attól, hogy tévesen értelmezett emberiségéből olyanokat tartson vissza a középiskolában, akik ott csak a maguk és mások kárára foglalhatnak helyet.

A fentiekben a magyar értelmiség kialakító műhelyének: a gimnáziumnak néhány fontos kérdésével foglalkoztunk. A tárgyalt három kérdésből három követelmény tárul elénk, mint a középiskolai nevelés szükséges feltétele: a jó tanárképzés, a pedagógiai szellemű vezetés és a tanulóifjúság kiválogatása. Minél tökéletesebben tudjuk ezeket megvalósítani, minél szervezesebben sikerül mint eszközöket a kitűzött nevelői cél szolgálataiba állítanunk, annál szilárdabb alapokra helyeztük középiskolánk jövőjét. Ma már, miután a gimnázium szervezeti reformjainak korszaka lezárult, kettőzött figyelemmel kell fordulnunk belső tartalma felé, hogy szellemi és erkölcsi értékeit minél jobban kibontakoztathassuk. Ha erre a feladatra gondolunk, újból oda jutunk vissza, ahonnan fejtegetéseinkben kiindultunk: az élő és ható tanári személyiség jelentőségének felismeréséhez. Az ő munkálkodásán fordul meg a középiskola sorsa, ezért legfontosabb teendő e tevékenység feltételeinek biztosítása.

Hajdu János.

I R O D A L O M .

Kornis Gyula: Kölcsey Ferenc világnézete Budapest, 1938. Franklin-Társulat. 117 lap.

A lefolyt esztendőnek nyarán, pontosabban 1938. aug. 24-én volt szászendeje annak, hogy legszebb nemzeti imádságunknak, a *Himnusz*nak költője, egyúttal a XIX. század első felének kiváló magyar filozófusa, politikusa és nemzetnevelője — határozott és szigorú egyénisége ellenére is nemzete szeretetétől és közbecsüléstől övezve — eltávozott az örökkévalóságba. Az egész magyarság ószinte fájdalmára és gyászára férfikora delén itt hagyta »a hont«, melyről ihletetten dalolta, hogy »Árpád vére győzelemben csorga szent földjére«, s mely neki életében annyi bűt, gondot, átvirrasztott éjtszakát és oly kevés nyugalmat, reményt és boldogságot juttatott.

Ez az évforduló a nagyjelentőségű eseményekben rendkívül gazdag 1938. év változatos folyamában sem maradt elfeledve a nemzeti kegyelet előtt. Emlékünnepélyek sora idézte újra szemünk elé Kölcsey fennkölt, nemes alakját, ünnepi ódák és irodalmi tanulmányok, hivatalos szónoklatok és alkalmi cikkek egész tömege foglalkozott nagy és gazdag szellemének méltatásával. Az alkalmi emlékezők és sorozatán azonban messze túlemelkedik és a nemzet ünnepelt fiának nagyságához méltó piramisként áll az. 1938. év Kölcsey-irodalmának élén egy valódi és maradandó értékkel bíró alkotás, Kornis Gyulának könyve *Kölcsey Ferenc világnézetéről*, melyben a reformkorszak tudós filozófusáról, bölcs államférfiáról és céltudatos nemzetnevelőjéről a XX. század kongeniális fia szól hozzánk, a mélyreható filozófiai tanulmányokon nevelődött és nagyra nőtt tudós politikus és higgadt államférfiú, ki mint pedagógus és nemzetnevelő is a legelső sorában áll. Tárgy és szerző ritkán találkozott tudományos irodalmunkban szerencsésebben, mint ebben az esetben. A Kölcseyt mindenkor nagy tisztelettel övező utókor fiai emelkedett érzések között, büszke megelégedéssel és hasznos tanulsággal olvashatják a szerzőnek ez újabb művészi munkáját, mely a Pázmány Péter-ről, Petőfi Sándorról, Apponyi Albertről szóló jeles tanulmányokban kialakult módszerrel boncolja és elemzi egy száz évvel ezelőtt ellobbant nagy magyar egyéniségnek bonyolult lelki világát.

Kölcsey Ferenc sötét, nyomasztó, remény és kilátás nélkül való korszakban kezdte meg írói és közéleti pályáját. Akkortáiban zajlott le mindenütt, egész Nyugat-Európában a nagy társadalmi és gazdasági átalakulás, mely hivatva volt nagyszerű lendületre és nemzeti virágzásra vinni Európa népeit. Csak a rendületlen rendiségben élő Magyarországra látszott halálos tespedés nehezedni. Az 1790-ben, éppen Kölcsey születésekor összeült reformszellemű országgyűlés felbuzdulása teljesen elült, mire Kölcsey ifjúvá nevelkedett. A korszerű reformokra törekvés úgyszólván kihalt az újra elnyomott és tespedésre kárhoztatott nemzet lelkéből, s bár akkor már egész Nyugat-Európa lerázta ósdi hagyományait és szellemi megkötöttségét, úgy látszott, hogy a szörnű bécsi nyomás alatt Magyarország végleg megkövesül a rendiségben.

Kölcsey ebben a szomorú időben lépett a pályára a magyarságnak abból a kis középnemesi rétegeből, mely a Széchenyivel rokonszenvező kicsiny számú arisztokráciával szövetségben pótolta nálunk a más nyugati nemzeteknél oly nagy és döntő szerepet játszó polgárságot, s mely elhatározta, hogy Széchenyiékkel együtt megdönti, megsemmisíti a régi Magyarországot s a legnemesebb értelemben vett liberális világnézettől eltöltve megveti az új Magyarország szilárd alapját. Kölcseynek eszménye is, melyet az élet minden szakában, pályája minden fordulatanál, mint nemzete hivatásán töprengő kultúrfilozófus, nagyműveltségű politikus és nemzetnevelő érvényesített, az új Magyarország volt, a kornak új szükségleteihez alkalmazkodó állam és társadalom. A kornak azon kevésszámú fiai közé tartozott, akik kristálytisztán látták a magyarság létének célját és értelmét: az ezer év óta tartó s talán örökre ránk mért nagyszerű küzdelmet egy magasztos közép európai hivatásért az emberiség érdekében. Sokrétű, összetett, kivételes:

tehetség volt, magabazárkózó gazdag szellem, melynek mélységeit túvár kedvvel fölmérni, legrejtettebb kincseit is megismerni szép és nagy feladat a lelki élet kutatójának. A jubiláris alkalmon kívül a lélekbúvárnak ez a tudós szomszár tehát a másik tényező, mely Kornis Gyula legújabb könyvének szülödjévé lett. Az érdekelte könyvünk szerzöjé, mi az oka, hogy bár Kölcsey *Vanitatum vanitas* c. költeményének művészi bizonyosága szerint a szomorú elmúlásnak költöje volt, mégis fölényesen diadalmaskodott a mindent letipró időnek tovarohanó árján. Fölvette magában a kérdést: »Mi kölcsonzi szellemének ezt a múló lét fölötti, valóban supraexisztenciális jellegét, a nemzet lelkében való szilárd megmaradását, egyben történeti vonzóerejét?« A felelet e kérdésre egyszerű és világos a lélekbúvár és pedagógus előtt. Könyvünk szerzöje így állapítja meg: Kölcsey szellemének metafizikáját, történeti vonzóerejét biztossá, helyzetét a nemzet lelkében szilárddá teszi, »hogy az elvek embere volt, biztosan kiépített világfelfogással, amelynek értékrendszerét tehetsége és jelleme önzetlenül és állhatatosan a nemzet közjává törekedett megvalósítani«. S az, hogy sokoldalú írói és közéleti tevékenysége mögül elvszerű háttér, tudatosan kidolgozott világnézet körvonalai bontakoznak elénk. Kölcsey veleszületett lelki alkatánál fogva filozófustermészet volt, akit állandóan s mélyrehatóan foglalkoztatott a gondolat: miért van ez a világ s miért van ő ezen a világon? mi a világ s mi rajta az emberiség rendeltetése?

Epen ennek a filozófustermészetnek vizsgálatában akarja tehát szemügyre venni könyvünk szerzöje azt a szellemi struktúrát, amely Kölcseyt a bölcselő magatartásra, a műveiben megnyilatkozó elvi látásra képesítette. Érdekelte szerzönket s könyvbe foglalta megfigyeléseit: hogyan hatolnak át Kölcsey egyéniségének közegén a világ benyomásai? »Milyen tükör az ő szubjektív mivolta, mely már eleve sajátyszerű benső alkata szerint fogja fel a világ s az emberi élet sugarait? Ennek az egyéni tükörnek milyen fokú a görbülete, amelynek szögéből a rázúduló jelenségeknek értelmet, jelentést ad? Hogyan vetíti rá a költö-filozófus és politikus a maga egyéniségét a világra, milyen az elvi stílusa világgképének kiformalásában? Miképen fogja fel, éli meg, dolgozza át és értékeli az őt körülrajzó életet s miképen iparkodik ezt a maga érték-kategóriái szerint átalakítani, szebbé, jobbá és igazságosabbá formálni?« Más szóval, érdekelte: milyen Kölcsey világnézete?

Kornis Gyula a XIX. századeleji nagy magyar költö-filozófus-politikusnak egységes és harmonikus egyéniségére vonatkozó tanulmányát, mely a sokoldalú vizsgálat és a tárgy gyökeréig ható érdeklödéssé folyamán testes kötétté, nagy monografiává nött, Kölcsey költöi mivoltán túli hármasságának megfelelően három főfejezetre osztotta.

Az első, legterjedelmesebb fejezetet *Kölcseynek, a filozófusnak* szenteli. Történetileg megrajzolja világnézetének fejlődését, érzélgösségét és pesszimizmusát, miket gyermekkorától fogva a magány, a gyenge testi szervezet, félszemének hiánya, bátortalan természete magyaráz. Kölcsey borongós érzelmeivel korán átítatja a világot, terméketlen és akarathéító szenti-

mentalizmusra hajlik, amely sokszor mindent sötétben látó és semmire értékelő pesszimizmussá fokozódik. Szerzőnk fejtegetéseinek e szakaszában szép esztétikai magyarázatát és értékelését kapjuk annak a Kölcsey-versnek, mely a világirodalomban az emberi kultúrának egyik legmaróbb kritikája: a *Vanitas vanitas* c. bölcselő költeménynek. E borús és fájdalmas lelki adottságnak ellensúlyát egyébként abban a hatásban látja meg könyvünk szerzője, melyet a neohumanisztikus szellem gyakorolt a magabazárkózott, szentimentális, pesszimista költői lélekre. Megállapítja, hogy Kölcsey világnézete görög nyomon esztétikai jellegű, igazi emberi ideálja a kalokagathia. Az így mutatkozó paradoxon feloldása a tárgya könyvünk egyik szép részletének. Kölcseynek a filozófusnak jellemzéséhez szorosan hozzátartoznak a további fejtegetések világnézetének és a nemzeti hagyománynak összefüggéséről és a megfigyelések arra vonatkozólag, hogy világnézetének a romantika történeti iránya: a nacionalizmus és a hisztorizmus ad határozott jelleget. E részletek olvasása közben világosan érzékelhetjük, hogy alig van mai irodalmi életünknek tudós tagja, ki szerzőnknel jobban, mélyrehatóbban ismerné Kölcsey lelki világának minden rezdülését, úgy, amint az munkáiban nyilatkozik. Pedig Kölcsey írásai nem tartoznak a könnyen elintézhető olvasmányok sorába. Épen ezekből mutatja ki Kornis, mennyire vonzódott a költő a történet filozófiájához, a történettudomány ismeretelmélete mily közel állott érdeklődéséhez. Kornis fejtegetéseinek ez a szakasza különösen érdekes és becses olvasmány, mert annak a tudós tollából való, ki *Történelem és pszichológia* c. értekezésében 1914-ben és *Történetfilozófia* c.-monografiájában 1924-ben mint avatott bűvár leszállt már az e téren jelentkező problémák mélységébe. Élesen megvilágítja a Kölcsey elé toluó kérdéseket, hogy »mik a javak, melyeknek magvai vad népek kebelében még észrevétlen szenderegnek?« s. »e magvak miért indultak fejlődésnek az egyik s miért senyvedtek el a másik nemzetnél?« »mi az oka a kulturális fogékonyság különböző mértékének? Miért hágott a műveltség oly magas fokára az egyik nép, míg a másik a középszerűség lépcsőin maradt, sőt éppen a fejlődés alsó pontján már megállott? Mik az okai a kultúra vándorlásának Keletről Nyugatra, Délről Észak felé? Hogyan vált lehetségessé, hogy a történet színterének bizonyos pontjain hatalmas és művelt nemzetek régi nagyságának romjai felett ma vad népek fészkelnek?«

Szerzőnk kimutatja, hogy ezekre a kérdésekre Kölcsey a históriának egészéből várja a feleletet. S bár korának szűk történeti láthatáráról panaszkodik, mégis mennyi fölemelő tanulságot és örömet talál benne. Kimutatja továbbá, hogy a föntemplített és azokhoz hasonló kérdések során jut el Kölcsey a történet metafizikájához, vagyis a vallás szerepéhez a történelemben. És ime e téren is újra szinte nyugtalanító kérdések merülnek föl lelkében, melyekre kielégítő választ keres elmékedéseiben. Kutatja a szabad vizsgálódásnak viszonyát a hithez. A vallás igazi gyökereit a lélek mélyebb rétegeiben, az ésnél sokkal konzervatívabb érzelmekben keresi. A vallást elsősorban érzelemben feloldó elmélete s erre vonatkozó meggyőződése kétségkívül a korában uralkodó német filozófiai szellemből, Herder, Schleiermacher, Fichte műveinek olvasásából táplálkozik, amit Szontagh Gusztáv

már Kölcsey életében megállapított a Muzáron egyik kritikai cikkében, 1829-ben. Szemére veti Kölcseynek, hogy ő, a kiváló magyar műkritikus, aki bírálatait az ész fáklyája mellett írja, kálvinista ember létére a katolicizmusnak művészi oldalához annyira vonzódó német romantikusok hatása alatt áll s most az ész ellenében a vak érzelem szószólója, sőt híve a német miszticizmusnak, mely a filozófiában ugyanaz, mint az álszentszentalizmus a költészetben.

További vizsgálódásaiban arról szól Kornis Gyula, hogy Kölcseyt nemcsak a történet filozófiája, hanem a filozófia története is mélyen érdekli. Meglepő a részletekig menő jártassága és alaposága ebben. Végül a *Parainesist* tárgyalja filozófiai szempontból, mint a költő-filozófus világnézetének elvi és gyakorlati értékfelfogását s életbölcseiségének közvetlen nyilvánulását, melynek akusztikája abban hangzik ki, hogy az ember avégre van a földön, hogy elsősorban az erkölcsi értékeket és elveket valósítsa meg. E nemes akkorddal fejezi be szerzőnk a Kölcsey világnézetéről szóló szimfóniájának első tételét.

Különös kedvvel rajzolja Kornis, mint maga is a mai politikai élet legmagasabb ormainak egyikén álló államférfiú, Kölcsey világnézetének politikai elemeit. Hivatástudatának és politikai értékrendszerének jellemzése után a szabadság és alkotmány viszonyára, a szabadságnak hármasszálladumára: a szólásszabadságra, sajtószabadságra és vallásszabadságra vonatkozó nézeteit fejt ki és összegezi a rendelkezésre álló gazdag irodalmi anyagból, főleg Kölcsey országgyűlési beszédeiből és országgyűlési naplójából, melyek értékre nézve méltán versenyezhetnek egyéb írói alkotásai legjavával, sőt jelentőségre és jellemző erőre nézve felül is múlják azokat. Kitűnő inegvilágításban látjuk szerzőnk fejtegetései során Kölcsey politikai lényének alapjaként a hisztorizmus és a politikai relativizmus nemes vegyületét egész lelki világában. Különös rokonszenvet kelt a politikus-költőnek vonzódása az irodalom és tudomány, egyszóval a gondolat szabadsága iránt, mely az ő világnézetének individualista-liberális természetéből folyó követelménye. S bármily időszerűtlennek és elavultnak hangzik is ma kimondanunk: megnyugvással olvassuk Kornis könyvében egy-két lapon át Kölcsey legnemesebb, legtisztább idealizmusának, az ő alkotó jellegű, feddhetetlen, megróhatatlan, megtámadhatatlan és tekintélyét minden mai ellenáramlattal szemben is csorbíthatatlanul megőrző liberalizmusának diadalmas rajzát. »Kölcsey, — mondja szerzőnk — az összes szabadságjogokért való politikai küzdelmében minden ízében a *liberalizmus* híve: az egyénnek természetes joga, hogy kibontakoztassa a benne rejlő erőket. S ha rosszul, a társadalomra nézve veszélyes erőket fejleszt ki? Akkor önként ellenerők lépnek föl, amelyek amazokkal megküzdenek s így az erők szabad játéka magától megteremti a társadalom összhangját«. Kornis, a filozófus, Kölcseynek ebben a politikai hitvallásában szinte Leibniz *praestabilita harmoniájára* emlékeztető optimizmusra ismer. Fájdalmas dolog, hogy szerzőnknek történeti távlatból, helyesebben a mai korszellem szemszögéből tekintvén Kölcsey politikai világnézetét, néhány egyébként higgadt és bölcs, mérsékelt és szelid hangú megjegyzésben elítélő kritikával kell illetnie a költő-politikus ideális állásfoglalását.

E tekintetben azonban a távolabbi jövődre, más szóval: a történelmére kell bízunk a pártatlan igazságszolgáltatást. A jelen sohasem megbízható — bármily dinamikus is — saját harcainak megítélésében. Bizonyos, hogy Kölcsey, mint más korok fiai is a maguk idején, szíve mélyéig át van hatva a korszellemnek politikai, művelődési és gazdasági követelményeitől, ezek pedig világszerte a reformszellemű tiszta liberalizmus értelmében határozódnak meg. Olvasván e lapokat, valóban megértjük Kölcsey nagy irodalmi ellenfelének, Berzsenyinek egy másik akkori politikusról szóló szárnyas ígét: »A derék nem fél az idők mohától, a koporsóból kitör és eget kér. S érdemét a jók, nemesek s jövőndő századok áldják!«

Szerzőnk könyvének második nagy fejezete a továbbiakban Kölcsey demokratizmusát mutatja, mely a költő lelkében a liberalizmussal egy töről fakad. Ezzel kapcsolatban egyúttal — teljesen új dologként — mint az *első rendszeres falukutatót* méltatja. Véleményünk szerint ez talán a könyv legérdekesebb s legidőszzerűbb részlete mai szempontból tekintve. Kölcsey nacionalizmusának és a nemzeti nyelv szerepéről való politikai felfogásának ismeretése után naplójából és leveleiből összeállítható politikai pszichológiáját, a politikai lélek ismeretére vonatkozó, Kölcseynek saját tájékozódását szolgáló megfigyeléseit állítja össze és tárja elénk, hogy végül a politikai pesszimizmusban való elmerülésének költői termékeire, a *Rákos*, *Himnusz*, *Zrínyi dala* és *Zrínyi második éneke* c. költeményeinek lélekbe markoló, szívünket számra nézve sötét stróféira utaljon. Megrendülve idézi 1835-ben kelt prózai sorait is, melyek panaszosan mondják: »A remény oly messze van, hogy talán nem is remény az, ami int, csak óhajítás heve által támadó képzemény. Mondanám, imádkoztatok e népért, de ezért talán már imádság sem használ. Mert hiszen önmaga miatt akar elveszni!« A fájdalmas politikai pesszimizmusnak e beható rajzával végződik Kornis könyvének második, bizonyára legaktuálisabb főfejezete.

A harmadik és utolsó fejezet, bár témájánál fogva legközelebb áll folyóiratunk tárgyköréhez s így leginkább érdekelhetne bennünket, legrövidebben végez feladatával. Nem azért, mintha kevésbé értékes adalékokkal szolgálna Kölcsey világnézetének megismeréséhez, hanem bizonyára azért, mert e téren számra nézve kevesebb tárgyi adat áll rendelkezésére. E fejezet *Kölcseyről, a nemzetnevelőről* szól. Kölcsey Ferenc nem volt gyakorlati pedagógus, hacsak -unokaöccsének és gyámfiának, a hazájáért később, az 1848/49-i szabadságharcban, Komáromnál hősi halált halt Kölcsey Kálmánnak gondos és sikeres erkölcsi és hazafias nevelését effajta tevékenységnek nem minősítjük. Voltaképen a pedagógia tudósa, elméletírója sem volt, de szerzőnk könyvének harmadik fejezete épen azt fejt ki, hogy Kölcseyt gazdag egyéniségének ezernyi nemes vonása öntudatlanul vagy önkénytelenül a nemzet esztétikai és politikai nevelőjévé tette, mert sikerült neki a világfelfogásában rejlő esztétikai és politikai értékeket és eszményeket a közlélekbe belesugalmazni. Kritikai-esztétikai munkái útján el tudta ismertetni, mint célt, az eredeti, a nemzet hagyományaiból fakadó, főszyökeresen magyar lelkű irodalomnak eszméjét az addig jórészt idegen utánzásban kimerülő

irodalommal szemben, politikai téren pedig szónoklatai az országgyűlés s-rajta keresztül az egész nemzet számára mind művészi formájuk, mind a bennük rejlő nemzeti reformeszmék szempontjából nagyhatású és maradandó-nevelő művek. Ily értelemben véve Kölcsey azonban nemcsak működése útján hatékony gyakorlati nevelője a nemzetnek, hanem egyszersmind kiváló nevelési elmélkedője is. Számos munkája és elsősorva található nyilatkozatai olyan elméleti pedagógus körvonalait tárják elénk, aki a művelődésnek elvi kérdéseit élményszerűen átéli és gyökereiben ragadja meg. Lelkében, mint művelődési eszmény, a görög esztétikai kultúra élt, de mindig szemmel tartotta, hogy Magyarország földművelő ország. A gimnázium általános műveltségét mezőgazdasági szakismerettel akarta kiegészíteni. Magát sem tartotta kivételnek a neveltetésükben hiányos magyar honfiak közül s beismerte, hogy szántóföldjei béreseinek bölcsességétől függnek. Az akkori nemzeti ifjakat a magyaróvári gazdasági intézetbe való beiratkozásra buzdította, azt hangoztatva, hogy a nemzet ereje a tudomány fejlettségétől függ, mert a modern élet a technikán, a technika pedig a tudományon alapszik.

A továbbiakban kifejtette Kornis, hogy Kölcsey a tragikus ember típusa volt, aki mindenben a problémát keresve, sohasem talált igazi megnyugvásra a nemzeti nevelésére vonatkozó gondolatvilágában sem. De azért ma is nemzetének fátylahordozója és lelkiismeretébresztője a magyar éjtszakában s trianoni siralmunk közepette erős lélekkel neveli Mohácsnak balsorstépte népét eszményeihez híven, munkáinak egész szellemével, neveli a szenvedések erőselekké elviselésére és a belőlük való fölemelkedésre.

Kornis Gyula könyve, az elmondottak szerint, mikben csak vázlatosan tudtuk áttekinteni gazdag tartalmát s csak főbb vonásaiban kiemelni és értékelni jelességeit, élesszemű pszichológiai megfigyeléseivel, mélyreható elemzéseivel, általában az egész könyvön végig gondolatainak hatalmas árfával, ellenállhatatlanul ragad meg bennünket. Olvasása tiszta lelki élmény s vigasztaló olvasmány a mai élet politikai és társadalmi, erkölcsi és érzelmi kaoszában. Az ilyen olvasmányok, minőket néhány év óta már többször nyújtott szerzőnk a politikai, helyesebben mondva: közéleti gondolatkörhöz tiszta lélekkel vonzódo és csak komoly irányú, bölcs politikát kedvelő művelt magyar közönség kiválasztottjai részére, legmagasabbrendű köz-irodalmunknak, a szó klasszikus értelmében vett publicisztikánknak s egyben művészi essayirodalmunknak nemcsak nyereségei, hanem díszai is. Ezek sorában fogja elhelyezni Kornis Gyulának Kölcsey-könyvét tudományos irodalmunk története.

Gyulai Ágost.

Pintér Jenő: Magyar iparosok nyelvvédő könyve. Férfi-iparágak. 2 részben. 16-r., 80+96 l. Budapest, 1939.

Pintér Jenőnek kereskedelmi és ipari nyelvünk megmagyarosítására irányuló mozgalma újabb jelentős alkotást eredményezett: megjelent a férfi-iparágakat felölelő rész is, s ezzel teljessé vált az előző két kötettel megindult sorozat (I. Magy. Paed. XLVIII, 68—69.). Nem kétséges, hogy ipari szavaink és kifejezéseink között igen sok a nem-magyar, s a beavatkozás itt éppoly sürgős volt, mint a köznyelv magyartalanságai tekintetében. Ipari